

PER DAHL:

Kleios väktare

De som brukat glädjas åt essäsamlingarna om antiken från Helsingfors har fått ett sorgebesked: Henrik Ziliacus har avlidit. Som få levandegjorde professorn sin kunskap om antiken i sina essäsamlingar — Kleios väktare blev den sista i raden. Åter är ämnet grekiskt: essäerna kretsar kring tre historiker under klassisk tid, Herodotos, Thukydides och Polybios, med några utvikningar till bl a Lukianos och Prokopios.

Henrik Ziliacus: **Kleios väktare**. Söderströms 1991

Man har klagat på att Ziliacus i denna sin sista bok inte kunnat ta med den modernaste diskussionen i de behandlade ämnena. Kanske är det så. För den intresserade amatören är det denna gång dock kanske inte de nya perspektiven som fascinerar, eller det oväntade. Herodotos, Thukydides och Polybios tillhör antikens grundkurs. Men vad Ziliacus i stället ger i sin skenbart enkla framställning är en personlig framställning av ett av humanismens huvudteman. Han visar på den

historiska framställningens gradvisa utveckling genom de tre. Sanningskärleken tolkas och nytolkas i och med historie-skrivandets gradvisa sekularisering.

Thukydides är centralfiguren. Ziliacus kan inte avhålla sig från att dröja vid framställningen i hans historia om det peloponnesiska kriget. Denna, Thukydides äreminne över Athens guldålder, utvecklas hos Ziliacus som en tragedi där krigets nedbrytande krafter fräter bort andan hos såväl det försiktiga, hedersstyrda och konservativa Sparta som hos det ursprungligen humana och handlingskraftiga Athen. Att demokrati och imperialism mycket väl kan samexistera, med fruktansvärda följder om inte humaniteten och rättskänslan bevaras, lärde sig redan melierna.

Kleios väktare gav kanske inte så mycket oväntat som Ziliacus tidigare essäsamlingar. Men författaren frilade en av vårt medvetandes rötter, och visade hur den ännu, långt ned i de antika lagerföljderna, stadigt för med sig näring och vatten till nuets grenverk. Må Ziliacus essäer bli varaktigare än kopparn...

Pärmar för inbindning av årgång 1991

kan rekvireras från Svensk Tidskrifts expedition, tel 08-667 59 55, eller genom insättning av kronor 70:- på postgiro 7 27 44-6